

219 SERİ NO'LU GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞİ

Belge türü	Tebliğ
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Tebliğ grubu	GELİR VERGİSİ GENEL TEBLİĞLERİ
Sayı	23570 (M)
Tarih	31.12.1998
Sıra no	219

1. 4369 sayılı Kanun **(1)** ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun **(2)** zirai kazançların vergilendirilmesine yönelik maddelerinde yapılan değişikliklere ilişkin olarak aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

AMAÇ

2. Bilindiği üzere, zirai kazancın vergilendirilmesine ilişkin olarak 4369 sayılı Kanun'la değiştirilmeden önce yürürlükte bulunan hükümlere göre; işletme büyü klüğü ölçüsünün yanında yıllık hasılat tutarlarına da bakılmaktaydı. Buna göre, Gelir Vergisi Kanunu'nun 12 'nci ve 13 üncü maddelerinde yazılı işletme büyüklüğü ve yıllık satış tutarı ölçülerini aşmayan çiftçiler gelir vergisinden muaf tutulmakta, vergiye tabi olacak çiftçilerden yıllık hasılat tutarları 53' üncü maddede yazılı haddi aşmayanların kazançları götürü gider esasına, aşanların kazançları ise gerçek kazanç usulüne göre tespit olunmaktaydı. Çiftçilerin vergiye tabi olup olmayacaklarının, vergiye tabi olmaları halinde ise kazanç tespit yönteminin satış tutarları esas alınarak belirlenmesi, çiftçileri yaptıkları satışlar için belge talep etmemeye ve bu yolla hasılatlarını gizlemeye sevk etmiştir. Bu şekilde belgesiz olarak ticari ve sınai hayata intikal eden tarım ürünleri kayıt dışı ekonominin önemli bir kaynağı haline gelmişti.

3. Bu sakıncaların ortadan kaldırılması amacıyla, 4369 sayılı Kanun'la zirai kazancın vergilendirme esasları yeniden belirlenmiş kesinti suretiyle vergilendirme temel vergilendirme esası olarak konulmuştur. Zirai kazancın vergilendirilmesinde h asılat ölçüsü tamamen kaldırılmış, işletme büyüklüğü ölçüleri de önemli ölçüde artırılmıştır. Buna göre işletme büyüklüğü ölçülerini aşan çiftçiler zirai kazançlarını zirai işletme veya bilanço esasına göre tespit edeceklerdir. Bu ölçüle ri aşmayan çiftçiler bakımından ise tevkifat nihai vergileme olacaktır. Yapılan bu düzenleme ile çiftçilerin satışlarında belge almama çekinceleri ortadan kaldırılmıştır. Ayrıca diğer kazanç ve irat uygulamasında çiftçilerin müstahsil makbuzlarında yer alan tutarlar izah nedeni olarak kabul edilmek ve çiftçilerin avans, kredi, sübvansiyon gibi ayni ve nakdi destekleme unsurlarından yararlanmaları aldıkları ve düzenledikleri belgelere bağlanmak suretiyle zirai faaliyetlerin belge düzeni içinde yapılması avan tajlı hale getirilmiştir.

4. Tebliğin izleyen bölümlerinde, yapılan düzenlemelerin ayrıntılarına ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

2. ZİRAİ KAZANÇTA VERGİLEMENİN GENEL ESASLARI

2.1. Temel Vergilendirme Şekli

5. Gelir Vergisi Kanunu'nun 53' üncü maddesinde yapılan değişiklikle çiftçilerin elde ettikleri zirai kazançların herhangi bir ayrıma tabi tutulmaksızın Gelir Vergisi Kanunu'nun 94' üncü maddesine göre hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirileceği hükme bağlanmıştır.

Ancak , söz konusu madde hükmüne göre;

-54' üncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçülerini aşan,

-Bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca sahip olan,

-On yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olan

çiftçilerin kazançları gerçek usulde tespit olunarak vergilendirilecektir. Öte yandan, 4369 sayılı Kanun'la Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 45' inci madde uyarınca, on yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olma şartı çiftçinin kendi işinde kullanılması koşuluyla 2007 yılı sonuna kadar on yıl süreyle dikkate alınmayacaktır. Bu şekilde gerçek usulde vergilendirilecek çiftçiler kazançlarını zirai işletme hesabı veya diledikleri takdirde bilanço esasına göre tespit edeceklerdir.

6. İşletme büyüklüğü ölçülerini ve yukarıda belirtilen sınırlamaları aşmayan çiftçiler hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilecekler ve beyanname vermeyeceklerdir. Bu çiftçilerin tevkifat suretiyle ödedikleri vergiler nihai vergileri olacaktır.

2.2. İşletme Büyüklüğü Ölçüleri

7. Zirai kazancın gerçek usulde tespitinde dikkate alınacak işletme büyüklüğü ölçülerine ilişkin uygulama esasları aşağıda açıklanmıştır.

2.2.1. Aile İşletmeleri

8. Aile reisi ile birlikte yaşayan eş ve velayet altındaki çocuklara ait işletmelerde işletme büyüklüğü toplu olarak dikkate alınacaktır.

2.2.2. Ortaklık Halindeki İşletmeler

9. Ortaklık halindeki işletmelerde işletme büyüklüğü toplu olarak dikkate alınacaktır. Ortaklıklarda ortaklığın birden fazla işletmeye taalluk etmesi veya işletmelerin ayrı ayrı mahallerde bulunması durumu değiştirmeyecektir.

ÖRNEK:

iki kişi ortak olarak 1998 yılında, 500 dönümlük taban ve 300 dönümlük kıraç arazide buğday ziraatı yapmaktadır. Ortakların ortaklık dışında başka zirai faaliyeti bulunmamaktadır. Kanunda hububat ziraatında işletme büyüklüğü ölçüsü kıraç arazide taban arazi için belirlenen ölçünün iki katı olarak belirlenmiştir. Bu nedenle ortaklığın taban arazide buğday ektiği arazi ile üzerinde buğday ziraatı yapılan kıraç arazinin yarısı toplamı (5 00+150=) 650 dönüm 1998 yılında taban arazi için geçerli had olan 600 dönümü aştığından ortaklığın kazancının gerçek usulde tespit edilmesi gerekmektedir. Bu ortaklığın aynı araziler üzerinde buğday ziraatine devam etmesi durumunda, 26/11/1998 Tarihli ve 9 8/12095 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile 1/1/1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılmadığından, ortaklar 1999 yılında gerçek usulde vergilendirilmeyeceklerdir.

2.2.3. Tek İşletme

10. 52' nci mad dede yazılı tek işletmelerde işletme birden fazla ortaklıklara ait olsa bile bu ortaklıklara ait işletme büyüklüğü toplanmak suretiyle dikkate alınacaktır.

11. 52' nci maddenin son fıkra hükmüne göre tek işletme, “Bir çiftçiye veya ortaklığa ait olup aynı köy sınırları içinde veya birbirine bitişik arazi üzerinde bulunan yahut istihsal şartlarına göre birbirine bağıllık ve beraberlik arz eden işletmeler” şeklinde tanımlanmıştır. Bu durumda bir çiftçinin aynı köy sınırları içinde veya aynı köy sınırları i çinde olmamakla beraber birbirine bitişik bulunan arazisinin bir kısmının kendisi tarafından, diğer kısmının bir veya birden fazla ortaklık şeklinde işletilmesi halinde bunlar tek işletme sayılacaktır.

ÖRNEK:

Çiftçi (C)'nin iki ayrı köy sınırı içinde birbirine bitişik arazisinin yüzölçümü 400 dönümdür. Çiftçi bu arazinin 200 dönümünde kendisi, geri kalan 200 dönümünde de çiftçi (E) ile ortak olarak pamuk ziraatı yapmaktadır.

Bu durumda tek işletme söz konusu olduğu için işletme büyüklüğü ölçüsünde; şahsen yapılan ziraatteki ekili arazi ile ortaklık halindeki arazi toplamı dikkate alınacaktır. Bu toplam pamuk ziraatı için 300 dönüm olarak belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aştığından hem (C) nin hem de (E) nin kazancı gerçek usulde tespit edilecek tir. Aynı araziler üzerinde aynı ürünlerin ziraatine devam edilmesi durumunda, 1/1/1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılmadığından, 1999 yılı kazancı gerçek usulde vergilendirilmeyecektir.

2.2.4. Birden Fazla Zirai İşletmede Ortaklık

12. Birden fazla zirai işletmede ayrı ayrı şahıslarla ortaklığı bulunanların işletme büyüklüğü ölçülerinin tespitinde ortaklık payları toplamı esas alınacaktır. Buna göre, ortaklık payları toplamı işletme büyüklüğü

ölçülerini aşan ortaklar gerçek usulde, aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilecektir.

ÖRNEK:

Bir çiftçi (A), (X) ve (Y) ortaklığında sırası ile % 80 ve % 60 hisse ile ortak dır. (X) ortaklığının 500, (Y) ortaklığının 400 dönüm arazisi bulunmaktadır. Her iki ortaklıkta 1998 yılında arazilerinin tamamında ayçiçeği ziraati yapmıştır.

Bu durumda, çiftçi (A), (X) ortaklığından payına düşen 400 dönüm ile (Y) ortaklığından payına düşen 240 dönümün toplamı olan 640 dönüm, 1998 yılı için geçerli had olan 600 dönümü aştığından zirai kazancını gerçek usulde (zirai işletme hesabı esası veya bilanço esasına göre) defter tutmak suretiyle tespit edecektir. Aynı araziler üzerinde aynı ürünlerin ziraatine devam edilmesi durumunda, 1/1/1999 tarihinden iti baren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılmadığından, 1999 yılı kazancı gerçek usulde vergilendirilmeyecektir.

2.2.5. Ayrı Gruplara Giren Zirai Faaliyetin Bir Arada Yapılması

13. 54' üncü maddede yazılı ziraat gruplarının bir kaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklükleri, bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşması halinde çiftçilerin zirai kazançları gerçek usulde vergilendirilecektir.

ÖRNEK:

Çiftçi (A) 1998 yılında 160 dönüm arazide bakliyat, 350 dönüm arazide ayçiçeği ziraati yapmıştır. Çiftçi (A)'nın ziraatini yaptığı işletme büyüklükleri ayçiçeği ziraati ile ilgili had olan 600 dönümün yarısı ile bakliyat ziraatı ile ilgili had olan 300 dönümün yarısını aştığından zirai kazancı gerçek usulde tespit olunacaktır. Aynı araziler üzerinde aynı ürünlerin ziraatine devam edilmesi durumunda, 1/1/1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılm adığından, 1999 yılı kazancı gerçek usulde vergilendirilmeyecektir.

2.2.6. Şahsi İşletme İle Birlikte Başka Bir İşletmede Ortaklık

14. Gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde kendisine ait işletmenin ve ortaklıklardaki payların toplamı 54' üncü maddede belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşan çiftçiler gerçek usulde vergilendirilecektir. Payları toplamı ölçüleri aşmayan diğer ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilecektir.

ÖRNEK:

Çiftçi (A) kendisine ait zirai işletmesinde 180 dönüm arazi üzerinde pamuk ziraati yapmaktadır. Çiftçi (A) aynı zamanda 220 dönüm arazi üzerinde pamuk ziraati yapan (B) adi ortaklığında % 60 hisse, 280 dönüm arazi üzerinde susam ziraati yapan (C) adi ortaklığında % 20 hisseye,sahip bulunmaktadır. Kanuni had

pamuk ve susam ziraatin de 300 er dönümdür. Buna göre ortaklıklardan çiftçi (A)' nın payına düşen arazi büyüklükleri;

Adı	Ortaklık	Ziraat Türü	Ortaklıkların	Arazi Çiftçisini	Ortaklık Payı
ü		(Dönüm)		(Dönüm)	
(C)	Pamuk	220	%60	132 (D)	Susam

olarak belirlenecektir. Bu belirlemeden de görüleceği üzere örnekteki çiftçi (A) nın gerek şahsi işletmesi gerekse dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, pamuk ziraati yaptığı kendi işletmesinde sahip olduğu arazi büyüklüğü ile pamuk ziraati yapan ortaklığından gelen arazi payı toplamı (180 + 132 =)312 dönüm pamuk ziraatine ait kanuni ölç ü olan 300 dönümü aştığı için, Çiftçi (A)' nın zirai kazancı gerçek usulde vergilendirilecektir. Diğer ortakların payları toplamı ölçüleri aşmadığı için, bu ortaklar tevkifat yoluyla vergilendirilecektir. Aynı araziler üzerinde aynı ürünlerin ziraatine devam edilmesi durumunda, 1/1/1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılmadığından, 1999 yılı kazancı gerçek usulde vergilendirilmeyecektir. Aynı araziler üzerinde aynı ürünlerin ziraatine devam edilmesi durumunda, 1/1/1999 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere yeniden belirlenen işletme büyüklüğü ölçüleri aşılmadığından, 1999 yılı kazancı gerçek usulde vergilendirilmeyecektir.

2.2.7. Ortaklıklarda Defter Tutulması ve Kazancın Belirlenmesi

15. Ortakların veya ortaklıkların belirlenen işletme büyüklüğü ölçülerini aşması durumunda, ortaklığın kazancı defter tutulmak suretiyle belirlenecektir.

16. Bu durumda, ortaklığın gerçek usulde vergilendirilecek ortağı beyanname vermek suretiyle kazancını beyan edecek, ortaklığa yapılan ödemelerden kesilen vergiden payına isabet eden kısmını hesaplanan gelir vergisinden mahsup edecektir. Gerçek usulde vergilendirilmeyecek olan ortak ise beyanname vermeyecek, ortaklığa yapılan ödemelerde kesilen vergiden payına isabet eden kısım bunların nihai vergisi olacaktır.

3. ZİRAİ KAZANCIN TESPİT ŞEKLİ

17. Zirai kazançlar ya sadece satış hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle ya da gerçek usulde vergilendirilecek olup, buna ilişkin esaslar aşağıda açıklanmıştır.

3.1. Tevkifat Yapılmak Suretiyle veya Gerçek Usulde Vergilendirme

18. Tebliğin 2.1. bölümünde de açıklandığı üzere çiftçilerden;

-Ziraat gruplarına göre belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşanlar,

-Bir biçerdövere veya bu mahiyetteki bir motorlu araca sahip olanlar,

-On yaşına kadar ikiden fazla traktöre sahip olmayanların (sahip olunan traktörlerin kendi işinde kullanılması halinde 2007 yılı sonuna kadar bu şart aranmayacaktır.)

-Ziraat gruplarının birkaç tanesi içine giren zirai faaliyetlerin bir arada yapılması halinde, en fazla iki gruba ait işletme büyüklüklerinde bu gruplar için tespit olunan hadlerin yarısını aşanlar,

- Kendi işletmesi ve dahil bulunduğu ortaklıklar müstakilen işletme büyüklüğü ölçüsünün altında kaldığı halde, kendi işletmesinin ve ortaklıklardaki paylarının toplamı belirlenen işletme büyüklüğü ölçüsünü aşanlar,

-Kendi isteğiyle gerçek usulde vergilendirilmek isteyenler,

gerçek usulde vergilendirilecektir. Bu şartları taşımayanlar ise hasılatları üzerinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirileceklerdir.

19. Tevkifat suretiyle vergilendirilen çiftçiler defter tutmayacak ve beyanname vermeyeceklerdir. Ancak bu çiftçiler yaptıkları satış ve hizmetleri dolayısıyla mustahsil makbuzu almak ve saklamak zorundadırlar.

20. Gerçek usulde vergilendirilen çiftçiler zirai işletme hesabı veya bilanço esasına göre defter tutmak ve beyanname vermek, alış ve satışları için belge almak, vermek ve bu belgeleri saklamak zorundadır.

21. Gerçek usulde vergilendirilen çiftçilerin, zirai işletme hesabı veya bilanço esasında defter tutmaları kendi isteklerine bırakılmıştır. Bilanço esasında defter tutmak için kanunla belirlenmiş bir sınır bulunmamaktadır.

22. Ancak, çiftçilerin bilanço esasında defter tutmak istediklerini Gelir Vergisi Kanunu'nun 59' ncu maddesi hükmüne göre, yazı ile vergi dairesine bildirmeleri gerekmektedir. Yazı ile yapılacak talep, müteakip vergilendirme dönemi başından, yeni işe başlayanlarda ise işe başlama tarihinden itibaren hüküm ifade edecektir. Bu suretle bilanço esasını kabul edenler iki yıl geçmedikçe bu usulden dönmeyeceklerdir.

3.1.1. Zirai İşletme Hesabı Esasına Göre Kazancın Gerçek Usulde Tespiti

23. Çiftçiler İşletme Hesabı Esasında Çiftçi İşletme Defteri **(3)** tutacaklar ve işletme defterinin sol tarafına giderleri, sağ tarafına da hasılatı kaydedeceklerdir. Zirai İşletme Hesabı Esasına göre zirai kazanç, bir hesap dönemi içinde elde edilen hasılat ile yapılan giderler arasındaki müspet fark olacaktır. **(4)** Hasılat Gelir Vergisi Kanunu'nun 56' ncı maddesinde belirtilen ve tahsil edilen veya alacak olarak tahakkuk eden unsurlardan, giderler ise aynı kanunun 57' nci maddesinde sayılan ve ödenen veya borçlanılan meblağlardan oluşmaktadır. Ancak, kanunun 41' inci maddesinde yazılı giderler hasılatından indirilemeyecektir.

3.1.2. Bilanço Esasına Göre Kazancın Gerçek Usulde Tespiti

24. Bilanço esasında zirai kazancın tespiti ticari kazançta olduğu gibi işletmedeki öz sermayenin hesap dönemi sonunda ve başındaki değerlerinin kıyaslanması yoluyla yapılacaktır.

25. Bilanço esasında zirai kazancın tespitinde Gelir Vergisi Kanununun 56, 57 ve 58 inci maddelerinde yer alan hasılat sayılan unsurlar ve giderler ile 41 inci maddesinde yazılı indirilemeyecek giderlere ilişkin hükümleri dikkate alınacaktır.

26 . Yukarıdaki kısımda da açıklandığı üzere zirai kazancın gerçek usulde tespitinde bilanço esasına göre defter tutma zorunluluğu bulunmamaktadır. Çiftçiler diledikleri takdirde bu usulde defter tutacaklardır.

27. Ancak, zirai kazançlar açısından, çiftçilerin;

-Yatırım indiriminden **(5)**

-Yetiştirilmesi uzun zaman alan ve kesilip satılmak üzere yetiştirilen ağaçların giderlerinin, ağaçların satıldığı yıl hariç olmak üzere her yıl belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılarak aktifleştirilmesi uygulamasından **(6)**

yararlanabilmeleri için, bilanço esasına göre defter tutmaları zorunludur.

3.1.3 Gerçek Usulde Kazancın Tespitinde kesilen Vergilerin Mahsubu

28. Gelir Vergisi Kanunu'nun mükerrer 112' nci maddesinde yer alan asgari zirai vergi esası yürürlükten kaldırılmıştır. Buna göre gerçek usulde vergilendirilen çiftçilerin yıllık beyannameleri üzerinden hesaplanan vergilerden yıl içerisinde tevkifat suretiyle ödenen vergiler mahsup edilecektir. Mahsup edilemeyen bir tutarın kalması durumunda, bu tutar genel hükümler çerçevesinde mükellefi iade veya mükellefin diğer vergi borçlarına mahsup edilebilecektir.

3.2. Tevkifat Suretiyle Vergilendirme Usulünden Gerçek Kazanç Usulüne Veya Bu Usulden Diğerine Geçiş

29. Tevkifat suretiyle vergilendirilen çiftçilerden yıl içerisinde işletme büyüklüğü ölçüsünün aşılması veya diğer genel şartların ihlal edilmesi nedeniyle gerçek usulde vergilendirilmesi gereken çiftçiler, bir sonraki takvim yılından itibaren gerçek usulde vergilendirilecektir. Ancak 53' ncü madde hükümlerine göre, zirai kazançları hasılatları üze rinden tevkifat yapılmak suretiyle vergilendirilen çiftçiler, yazılı olarak vergi dairesinden istem de bulunmaları halinde izleyen vergilendirme dönemi başından, işe yeni başlayanlar ise işe başlama tarihinden itibaren gerçek usule geçebileceklerdir. Diğer yandan, gerçek usulde vergilendirilen çiftçilerden sadece tevkifat suretiyle vergilendirme hakkını elde edenler bir sonraki takvim yılı başından itibaren tevkifat suretiyle vergilendirilecekleri tabiidir.

5. ZİRAİ KAZANÇTA YAPILAN YENİ DÜZENLEMELERE İLİŞKİN GEÇİŞ HÜKÜMLERİ

5.1. 1997 Takvim Yılındaki Satış Hasılatı Tutarının Artırıl原因aması Nedeniyle Verilen Beyannamelere İlişkin İşlemler

30. Gelir Vergisi Kanunu'nun 4369 sayılı Kanun'la kaldırılmadan önceki hükümlerine göre, küçük çiftçi muaflığından yararlanabilmenin şartlarından olan satış tutarı ölçüsü 1997 vergilendirme döneminde yasal üst sınıra ulaşılmış olması nedeniyle artırılmamıştır. Bu nedenle küçük çiftçi muaflığına ilişkin diğer şartları taşımalarına rağmen satış tutarı 1996 vergilendirme dönemi için belirlenen miktarı aşan çiftçiler, 1997 yılı zirai kazançları için 1998 yılı içerisinde beyanname vermek zorunda kalmışlardır. Ancak çiftçilerden bir kısmı bu alanda bir yasal düzenleme yapılacağı beklentisi ile yasal yükümlülüklerini yerine getirmekte tereddüte düşmüş ve beyanname vermemişlerdir.

31. Konuya ilişkin olarak Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen geçici 45' inci madde ile yapılan düzenleme de, 1997 takvim yılındaki satış hasılatı tutarı, 1996 yılı için uygulanan satış hasılatı tutarının yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak tutarı aşmayan küçük çiftçilerin, 1997 takvim yılında elde ettikleri zirai kazançlar için yıllık gelir vergisi beyannamesi vermeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

32.Buna göre, 1996 yılı için uygulanan satış hasılatı tutarı olan 864 milyon liranın yeniden değerlendirme oranında artırılması sonucu bulunacak tutar $(864.000.000 \times \% 80.4) = 1.558.656.000$ Türk Lirası'dır. 1997 takvim yılında zirai ürünlerinin satış hasılatı veya hizmetleri nin bedeli bu tutarları aşmayan ve Gelir Vergisi Kanunu'nun kaldırılmadan önceki küçük çiftçi muaflığına ilişkin diğer şartları da taşıyan çiftçilerin, 1997 takvim yılına ilişkin yıllık gelir vergisi beyannamesi verme yükümlülükleri bulunmamaktadır.

33. Ayrıca, söz konusu madde hükmüne göre, durumları buna uyan çiftçilerden 1998 yılı içerisinde beyanname verenlerin, beyannamelerinde gösterilen zirai kazançları üzerinden hesaplanarak tahakkuk ettirilen vergileri terkin, ödenmiş bulunan vergileri ise iade edilecektir.

3 4. Ancak bu durumda bulunan çiftçilerin kayıtlı bulundukları vergi dairelerine yazılı olarak müracaat etmeleri gerekmektedir.

5.2. Değişmeden Önceki Hükümlere Göre Götürü Gider Veya Gerçek Kazanç Usulüne Göre Vergilendirilen Çiftçilere İlişkin İşlemler

35. Gelir Vergisi Kanunu'nun 4369 sayılı Kanun'la değişmeden önceki hükümlerine göre zirai kazancın tespitinde işletme büyüklüğü ölçüleri ile birlikte satış hasılatı tutarı da esas alınmakta idi. Bu hükümler doğrultusunda çiftçilerden bir kısmı işletme büyüklüğü ölçülerini aşmamakla birlikte, o yıl için belirlenen satış hasılatı tutarını aştıkları için götürü gider veya gerçek usulde (işletme hesabı esası veya bilanço esasına göre) gelir vergisi mükellefi olmuşlardır.

36. 4369 sayılı Kanun'la yapılan düzenlemeler ile 1.1.1998 tarihinden geçerli olmak üzere satış tutarı ölçüsü kaldırılmış ve zirai kazançların hangi usulde tespit olunacağı esas olarak işletme büyüklüğü ölçülerine bağlanmıştır.

37. Gelir Vergisi Kanunu'na eklenen Geçici 45' nci madde ile, kaldırılmadan önceki hükümler nedeniyle işletme büyüklüğü ölçüsünü aşmadığı halde götürü gider veya gerçek kazanç usulünde vergilendirilen çiftçilere yeni düzenlemelerden yararlanma imkanı getirilmiştir. Madde hükmüne göre ; Gelir Vergisi Kanunu'nun bu kanunla değişmeden önceki 53' ncü maddesi hükmü gereğince götürü gider veya gerçek kazanç usulüne göre vergilendirilen zirai kazanç mükellefleri, 31/12/1997 tarihi itibarıyla bu kanunun 54' ncü maddesinde yazılı ölçüleri aşmamaları halinde, 1/1/ 1998 tarihinden itibaren zirai mahsulleri ve hizmetlerinin satış bedeli üzerinden yapılan tevkifat suretiyle vergilendirileceklerdir.

38. Ancak, gerçek kazanç usulünde vergilendirilen çiftçilerin 1998 takvim yılında kullanılmak üzere Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre anlaşmalı matbaalara bastırdıkları veya notere tasdik ettirdikleri belgelerden tamamını (kullanmış olanlar ile henüz kullanılmamış olanları) bağlı bulundukları vergi dairelerine bu tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren 30 gün içinde ibraz etmeleri gerekmektedir. Vergi Daireleri tarafından belgelerden kullanılmış olanlar saklanmak üzere mükellefe iade edilecektir. Kullanılmamış olan belgeler ise seri ve sıra numaraları bir tutanakla tespit edilecek, tespit tutanağının bir örneği mükellefe verilecek ve bir örneği de mükellef dosyasına konulacaktır. Kullanılmamış olan belgeler ise kesilmek suretiyle kullanılmayacak şekilde iptal edilecektir.

39. Ayrıca, 4369 sayılı Kanun'la zirai kazançlara ilişkin olarak yapılan yeni düzenlemeler, 1/1/1998 tarihinden geçerli olmak üzere kanunun yayım tarihi olan 29/7/1998 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu durumda 31/12/1997 tarihi itibarıyla 54' ncü maddede yazılı işletme büyüklüğü ölçüsünü aşması veya sahip oldukları motorlu araçlar nedenleriyle tevkif suretiyle vergilendirilmemesi gereken mükelleflerden , götürü gider usulünde vergilendirilecek olanların, satış hasılatlarının tamamı üzerinden tevkif suretiyle vergi alınmış olmak kaydıyla, 1998 yılı zirai kazançları gerçek usulde vergilendirilmeyecektir. Bu mükelleflerden gerçek usulde vergilendirilme şartlarını taşıyanların zirai kazançları 1/1/1999 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilecektir.

6. DİĞER HUSUSLAR

6.1. Çiftçilerin, Çeşitli Kamu Kurum ve Kuruluşları Tarafından Verilen Avans, Kredi, Sübvansiyon, Prim gibi Avantajlardan Yararlanma Koşulu

40. 4369 sayılı Kanun'la Gelir Vergisi Kanunu'nun 53' ncü maddesinde yapılan yeni düzenleme ile çiftçilerden Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belge alma, verme, saklama ve ibraz yükümlülüklerine uymayan ve Ziraat Odası'ndan, bulunmayan yerlerde Tarım İl veya İlçe Müdürlüklerinden çiftçi belgesi almayanlar, çeşitli kamu kurum ve kuruluşları tarafından verilen avans, kredi, sübvansiyon, prim gibi aynı

ve nakdi destek unsurlarından yararlanamazlar. Bu konuya ilişkin usuller ilgili kuruluşların görüşleri de alınarak Maliye Bakanlığı'nca belirlenecektir.

6.2. Yarış Atı Yetiştirici ve Sahiplerinin Vergilendirilmesi

41. Yarış atı yetiştirici ve sahiplerine yapılan ödemelerden (teşvik primi ve ikramiye gibi ödemeler dahil) Gelir Vergisi Kanunu'nun 94' ncü maddesinin birinci fıkrasının 11 numaralı bendinin (a) alt bendi uyarınca gelir vergisi tevkifatı yapılacaktır. İşletme büyüklüğü ölçüsünü aşmayan çiftçilere yapılan bu tür ödemelerden kesilen vergi bunların nihai vergisi olacaktır.

Tebliğ olunur.

(1) 29/07/1998 gün ve 23417 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(2) 6/1/1961 tarihli ve 10700 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

(3) 213 sayılı Vergi Usul Kanunu Madde 213

(4) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Madde 55

(5) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Madde Ek 2,

(6) 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Madde 57,

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 18.09.2026